

Το «αριστερόμετρο» και ο ποιητής:Ο Γ.Σεφέρης και ο κριτικός Δ.Δημηρούλης - Του Σπύρου Κουτρούλη

► Παρεμβάσεις ◉ Δευτέρα, 12 Οκτωβρίου 2020 🗨️ 0 Σχόλια

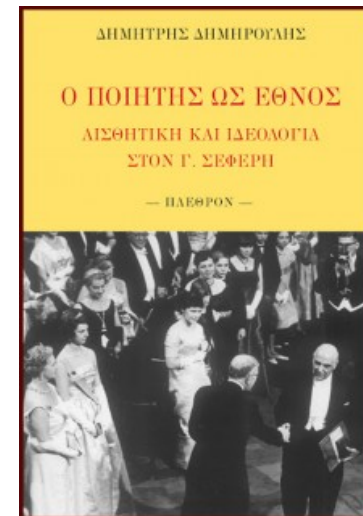
Τις τελευταίες δεκαετίες ο Γ.Σεφέρης και η γενιά του '30 γίνονται αντικείμενο της αποδομητικής κριτικής και τοποθετούνται στο ζύγι ενός παράδοξου «αριστερόμετρου». Επιχειρείται να αξιολογηθεί η αισθητική αξία και σημασία του δοκιμιακού τους λόγου με τα ιδεολογικά κριτήρια μιας υποτιθέμενης πολιτικής ορθοδοξίας.

Παραδόξως η «γενιά του '30» θεωρείται μύθος ή μυθολογία παρότι όσοι συμμετείχαν σε αυτή και υπαρκτά πρόσωπα υπήρξαν και έργο δημοφιλές όσο και σημαντικό παρουσίασαν. Ένα δεύτερο επιχείρημα που εγείρεται εναντίον τους είναι η επιρροή της που δέχθηκε όχι μόνο από τον μοντερνισμό αλλά και από τον τόπο που έζησαν και την παράδοση του. Βεβαίως το τελευταίο λαμβάνει ως πραγματικότητα ότι ζούμε σε ένα αεθνικό κόσμο, όπου οι ποιητές θα πρέπει να λειτουργούν ως αποξενωμένα άτομα που δεν θα θρέφονται και από τις εμπειρίες του τόπου τους και τις παραδόσεις του.

Ο Σεφέρης όπως και οι περισσότεροι της γενιάς του '30 ήταν βενιζελικοί ή βενιζελογενείς ή δραστήριοι στην συνέχεια κεντρικοί όπως ο Γ.Θεοτοκάς. Στα πρώτα χρόνια της εμφάνισης κατηγορήθηκαν από άλλους συγγραφείς όπως ο Τάκης Παπατσώνης για ξενομανία, ανεπαρκή γνώση της ελληνικής γλώσσας και του ελληνικού πολιτισμού. Μάλιστα προέτρεπαν να ληφθούν κατασταλτικά μέτρα εναντίον τους όπως συνέβαινε στην τότε φασιστική Ιταλία. Στο περίφημο διάλογο Σεφέρη-Τσάτσου, ο δεύτερος επικρίνει την μοντέρνα ποίηση αφενός με το ίδιο επιχείρημα της αποξένωσης από τον ελληνισμό και αφετέρου για σχετικισμό. Βεβαίως η ιστορία επεφύλασσε πολλές εκπλήξεις. Ο Κ. Τσάτσος θα συλληφθεί και θα εξοριστεί από την δικτατορία Μεταξά, ενώ αν και ελληνοκεντρικός θα είναι από τους πολιτικούς που θα επιδιώξουν και θα επιτύχουν την ένταξη της χώρας μας στους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Ο Σεφέρης, ως πρέσβης στο Λονδίνο θα διαφωνήσει με την Συμφωνία της Ζυρίχης και θα συγκρουστεί με τον πολιτικό του προϊστάμενο Ε.Αβέρωφ. Όταν θα γυρίσει στην Αθήνα με το πρώτο ελληνικό Nobel στις αποσκευές του στο αεροδρόμιο δεν θα τον περιμένει κανείς για να τον τιμήσει.

Επιγραμματικά το κατόρθωμα του Γ. Σεφέρη και της γενιάς του '30 είναι ότι με τον μοντερνισμό ανανέωσαν ριζικά την ελληνική ποίηση και συγχρόνως ανέδειξαν πλευρές του ελληνισμού που δεν είχαν αναδειχθεί επαρκώς ή είχαν αποσιωπηθεί όπως ο Μακρυγιάννης και ο Θεόφιλος. Όμως η αναγνώριση τους δεν θα περιοριστεί στη χώρα μας, αλλά ούτε κυρίως σε αυτή. Οι πολλαπλές μεταφράσεις, οι πολλές σημαντικές μελέτες όπως του Ο.Μερλιέ και του Μ.Βίτι αποδεικνύουν την διεθνή διάσταση και απήχηση του έργου του Σεφέρη.

Θα επηρεάσουν αναμφίβολα την πρώτη μεταπολεμική γενιά πολλοί εκ της οποίας προέρχονται από την αριστερά. Στο τιμητικό τόμο για τα τριάντα χρόνια της «Στροφής» που εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1961, δεν θα γράψει επαινετικά μόνο ο παλιός οξύς επικριτής του ο Τ.Παπατσώνης αλλά ευάριθμοι που προέρχονται από την αριστερά: ο Μ.Αυγέρης, ο Ν.Βρεττάκος, η Ν.Αναγνωστάκη, ο Σ.Τσίρκας, ο Α.Αργυρίου, ο Γ.Δάλλας. Την ίδια κατεύθυνση ακολούθησαν οι μεταγενέστεροι κριτικοί: ο Δ.Μαρωνίτης, ο Μ.Αλεξανδρόπουλος, ο Ν.Βαγενάς, ο Γ.Κιουρτσάκης, ο Σ.Παύλου. Ο Μ.Θεοδωράκης θα μεταμορφώσει την ποίηση του Σεφέρη και του Ελύτη σε τραγούδι και θα την κάνει γνωστή και προσιτή σε ένα κόσμο που διαφορετικά θα του ήταν

άγνωστη. Λίγο πριν πεθάνει ο Σεφέρης έκανε την δήλωση κατά της στρατιωτικής δικτατορίας με την οποία προφήτευσε την κυπριακή τραγωδία. Οι έγκλειστοι στις φυλακές νέοι του «Ρήγα Φεραίου», δηλαδή της νεολαίας του ΚΚΕ εσωτ., που κάμποι οι όπως ο Ν.Γιανναδάκης και ο Λ.Προγκίδης διακρίθηκαν στα επόμενα χρόνια ως συγγραφείς, εκδώσαν κάτω από τραγικές συνθήκες ένα μικρό τόμο αφιερωμένο στο Γ.Σεφέρη.

Το δοκιμιακό έργο του Δ.Δημηρούλη ξεχωρίζει από όλους τους προηγούμενους από τον τόνο, το ύφος και την κατεύθυνση της κριτικής του . Στο περιοδικό «Ποίηση»(τεύχος 2, Φεβρουάριος 1993) δημοσιεύει για πρώτη φορά μέρος του δοκιμίου του «Ο ποιητής ως έθνος, Σπουδή για τον άλλο Σεφέρη» το οποίο θα εκδοθεί στη συνέχεια με τον τίτλο «Ο ποιητής ως έθνος-αισθητική και ιδεολογία στο Γ.Σεφέρη»(εκδόσεις Πλέθρον, 1997). Θα επανέλθει με τις συλλογές δοκιμίων «Ο φοβερός παφλασμός», Κριτικό αφήγημα για τα «Τρία κρυφά ποιήματα» του Γ.Σεφέρη»(εκδόσεις Πλέθρον, 1999) και «Η ανάγνωση του Σεφέρη(εκδόσεις Gutenberg, 2019) αλλά και το δοκίμιο «Ο ελληνικός μοντερνισμός και ο επεκτατισμός της γενιάς του '30»(Athens Review of Books, τεύχος 118, Ιούνιος 2020). Αναμφίβολα , όπως θα δούμε στη συνέχεια αναλυτικότερα, η σχέση του Δημηρούλη με τον Σεφέρη είναι αμφίσημη, αντιφατική και κυμαίνεται μεταξύ έλλογων και εύλογων επισημάνσεων και μανικών αποκηρύξεων που κινούνται από ιδεολογικές αποκλειστικότητες και υποτιθέμενες πολιτικές ορθοδοξίες. Σε ορισμένες περιπτώσεις μας φέρνει έναν δογματικό αντισεφερισμό, εντελώς ξένο στην κριτική των στοχαστών της μεταπολεμικής αριστεράς. Παρόλα αυτά είναι βέβαιο ότι έχει συγχρόνως γοητευθεί από τον Σεφέρη , διαφορετικά δεν θα μπορούσε να γράψει το έργο αυτής της έκτασης.

* Ο Σπύρος Κουτρούλης γεννήθηκε το 1963 στο Δερβένι Κορινθίας ,σπούδασε Οικονομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Συγγραφέας των βιβλίων :Ο Θεός-χορευτής:Περιπλάνηση στον λόγο του Φ.Νίτσε (εκδόσεις Παπαζήση), Εθνισμός και κοινοτισμός, Ο κόσμος ο μικρός , ο μέγας :Αισθητική και Ιδεολογίες του Νέου Ελληνισμού, Το ξερίζωμα του ανθρώπου- η κρίση της νεωτερικότητας, οι ιδεολογίες και οι στοχαστές (Εναλλακτικές Εκδόσεις). Συμμετείχε στην συντακτική επιτροπή του περιοδικού Νέα Κοινωνιολογία, όπου δημοσίευσε πλήθος μελετών και έλαβε συνεντεύξεις από τον Μιχάλη Ράπτη και τον Παναγιώτη Κονδύλη . Μέλος της συντακτικής επιτροπής των περιοδικών Άρδην , Νέος Λόγιος Ερμής , Νέα Πολιτική και της εφημερίδας Ρήξη. Μελέτες του έχουν δημοσιευθεί στα περιοδικά Σύναξη, Κοράλλι και στις εφημερίδες Καθημερινή και Μακεδονία

f FACEBOOK

☆☆☆☆☆ 0

Ετικέτες: #ΚΟΥΤΡΟΥΛΗΣ ΣΠΥΡΟΣ

< Μαρία Μαραγκουδάκη, ΔΙΠΛΗ ΟΨΗ, Η Κάρμεν φορούσε μα...

Γιώργος Μπλάνας - Ο γκρεμός >